

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkerekek-dése
horá
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hir-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. 80.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt. 40.
Negyedévre 1 frt. 20.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítanak.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitási cikkeik
soroként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Booskor Béla.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Arpád Udvarhelymegyében.

Fölvívás előfizetésre.

Az ápril—június havi 2-ik negyedre új előfizetést nyitunk eddigi feltételeink mellett.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK:

Egész évre 4 frt 80 kr.
Félévre 2 frt 40 kr.
Negyedévre 1 frt 20 kr.
Külföldre egész évre 6 frt

Előfizethetni Csik-Szeredában Györgyjakab Márton nyomdájában, — Gyergyó-Szent-Miklóson Kricsa Péter könyvkereskedésében.

Előfizetések legcélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők.

Csik-Szereda, 1892. márczius hó 29.

A Szerkesztő és a Kiadó.

Képviselőink figyelmébe.

Közel két éve annak, hogy vármegyénk törvényhatósága küldöttségileg kérelmezett a belügy- és pénzügyminisztereknél az iránt, hogy számunkra külön pénzügyigazgatóság adassék.

Mindkét miniszter és maga a miniszterelnök is határozott ígéretet tettek a küldöttségnek a kérelem teljesítésére nézve, s rövid időre kilátásba helyezték a csikmegyei pénzügyigazgatóság rendszeresítését.

Igy tartja a közmondás, hogy az ígéret szép szó, ha beváltják úgy jó. Nekünk azt kell tapasztalunk, hogy a fennemlített ígéret csak szép szó maradt, megtartására pedig nem gondolnak a miniszter urak.

Es ez elég sajnós ránk nézve, ráuk,

szegény csikiakra, kik világ ez életben csak mostoha gyermekei valánk a különböző kormányoknak.

Az országnak pénzügyi helyzete soha sem volt olyan rossz, hogy a sok adósságra még egy kisebb vagy nagyobb összeget rá kellett volna adni, ha Csikvármegyének kérését teljesíteni akarták volna; jutott volna az egyéb célokra elköltött pénzekből annyira, hogy egy pénzügyigazgatóság fentartásának költségeit kijárják, de hát rólunk nem igen szoktak a kormányok megemlékezni, nemcsak a gyenge pénzügyi helyzet alatt nem, de még ma sem, a mikor pedig büszkén hangoztatja a kormány, hogy a pénzügyi helyzet teljesen megjavult, — az egyensúly teljesen helyreállított.

Csikvármegye mindig türelmes volt, elhanyagolatlansága miatt soha sem lármázott, soha nem jajveszékelt, de ha végre mi is kifogyunk a türelemből, ha végre mi is feljajdulunk: e feljajdulásunk esőpöppet sem lesz indokolatlan, mert hiszen az országnak nincsen egyetlen több olyan vidéke, mint Csikvármegye, mely hozzánk hasonlóan elhanyagolva lenne.

Pedig hát mi ezen elhanyagolatlanságra tudunk szerint nem szolgáltunk rá, de sőt mindig voltunk olyanok, mint ama bizonyos vármegyék, melyek folytonos dőlgetésben részesülnek, s talán még jobbak is ezeknél!

Mi hát az oka annak, hogy mégis mos-

toha bánásmódban részesülünk? — Bizony nem tudnók egy hamar e kérdésre a feletlet megadni.

Gondolhatunk sok mindenre, felhozhatunk többféle okot, de ezek közül a valódi okot kideríteni nehéz dolognak tartjuk s a végeredményben oda kell jutnunk, hogy a bajnak forrása intező köreink lanyhaságában keresendő.

Ebben keresendő szerény nézetünk szerint azért, mert ha intező köreink időközönként vennék maguknak a fáradságot és figyelmeztetnék a kormányt elhanyagolt állapotainkra, végül maga a kormány is megrostellné magát s belátná, hogy mégis csak illő dolog lenne egy kis figyelemben minket is részesíteni.

Országgyűlési képviselőink, különösen ezek közül azok, kik a kormányt támogatják, nehányszor megemlíthetnék, hogy Csikvármegyét sem kellene teljesen elfeledni, privát beszélgetés közben is, de leginkább az országgyűlésen olykor-olykor felenlíthetnék képviselőink, hogy erre, vagy arra az intézményre immár égető szükségünk van s ha ezt megtennék — hisszük — nem maradna el a kellő eredmény.

Az országgyűlésen megkezdődött a költségvetés tárgyalása, most volna legjobb alkalom arra, hogy képviselőink követeljék az ígéret beváltását.

Meglátjuk, megteszik-e, vagy egyszerűen hallgatni fognak s várják a jóakaratot?

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Viisszapillantások az 1848—49. évi szabadságharc eseményeire.*)

Midőn a jelen ünnepélyt rendező bizottság által arra lettem fölvívva, hogy ez alkalommal az 1848—49-iki eseményekről, és ezzel kapcsolatban saját, ugyanazon időszak alatti élményeimről felolvasást tartsak, telelevenítendő ez által az akkori hazafias tetteket, melyekhez hasonlóan, ha a szükség megkívánja, a jelen nemzedék is őseihez hasonló önfeláldozásra kerüljön; — mondom midőn erre felhívtam, egyszersmind az is meg lett állapítva, hogy felolvasásom tárgyát nem is annyira az 1848—49-iki szabadságharc általános története képezze, mint inkább csak a saját vármegyénkben előfordult arra vonatkozó részletek elősorolása, melyekből kitűnjék, hogy vármegyénk lakossága is a szabadság, egyenlőség, testvériség kivívásáért folytatott küzdelmekben hazafias lelkesedéssel vett részt, s annak érdekében vérével, vagyonával adózott, miért is vármegyénk akkori jelesebb tényezői, valamint általában lakói, mint a szabadság kivívásában részes tényezők: az utódok hálás emlékeztetere méltók.

Es csakugyan fölösleges is volna, hogy én az 1848—49-iki szabadságharc általános történetét adjam elő, — megírták azt nálamnál avatottabbak terjedelmesen, s azoknak közkezen forgó könyveiből mindenki olvashatja.

*) Felolvasatott 1. évi márczius hó 15-én, a Gyergyó-Szentmiklóson tartott ünnepélyen.

Azonban a történetírók sem rendelkezhetnek oly adathalmazokkal, hogy az egyes megyékben, sőt falvakban történeteket tudhatnák és megírhatnák. Én tehát, mint az akkori eseményekben részt vett egyik honvéd harcos, megpróbálom, habár csak töredékesen is, az emlékezetemben megmaradt események részleteit megismertetni, melyeknek tanuja vagy részese voltam, s a honvédelmi harcban szerzett élményeim és tapasztalataimat előadni.

Mikép a történelem tanúsítja, Magyarország egykor hatalmas, önálló birodalom volt; határai tengerekig terjedtek, de a mohácsi gyásos csata után Erdély elvált az anyaországtól, török uralom alá jutott az ország, viszálykodások merültek fel a hazafiak között, s ez alkalmul szolgált az osztrák uralkodóháznak ügyeibe beleavatkozni, minek következtése az lett, hogy úgy Magyarország, mint Erdély az osztrák uralkodóház fensősége alá adta magát, természetesen bizonyos feltételek mellett.

Igy egyesülten később a törököket legyőzván, és az országból kiszorítván, mindkét ország ügyeinek igazgatása az osztrák császári ház fensősége alá jutott.

Erre aztán nagyon szomorú idők következtek, mert az abszolút osztrák kormány nem respektálta Magyarország alkotmányát és törvényeit, jogaiól lassanként kiszorította, a szabadszólás bűnnek tekintett, a szellem békóba veretett, cenzura állított fel és semminemű könyvet, nyomtatványt közrebocsátani nem volt szabad, míg azt a kormánynak e végre felállított közegzei át nem vizsgálták.

Ezért aztán a magyarországi valamint az er-

délyi országgyűléseken tekintélyes hazafiak és képviselők által lelkes felszólalások történtek, kiket azért az osztrák kormány üldözöbe vett s fogságba hurcoltatott, minek elég szomorú példái a többek között a Lovassy, Wesselényi, Táncsics és Kossuth esetel.

Magyar- és Erdélyország pénzvagyona osztrák pénztárba folyt be s úgy ez, valamint katonasága idegen érdekeknek szolgálatára használtott fel.

Az ország sem szellemi, sem anyagi tekintetben nem fejlődhetett, iparunk, kereskedelmünk korlátok közé volt szorítva, idegen érdekeknek kiszolgáltatva.

Igy nyögött Magyar- és Erdélyország az osztrák abszolút hatalom igájában 1848-ig.

Ekkor a népek Európa több műveltebb államaiban fölébredtek s követelték jogaikat; a szabadság kivívása érdekében forradalmak keletkeztek; Olaszországban az osztrák uralomnak háboruja merült fel, mely körülmények kedvezőknek mutatkozván, a magyar nemzet is elérkezettnek látta az időt arra, hogy az országot az elnyomatlanság igája alól fölmentse.

Az ügyek élére a halhatatlan Széchenyi, Kossuth, Batthyányi Lajos, Deák Ferencz és több jeles hazafiak állottak, kiknek sürgetésére Pozsonyban országgyűlés hivatott össze, hol az 1848-iki ismert törvények megalkottattak s a király által szentesítették.

Eközben sikerülvén az osztrák kormánynak az olaszokat legyőzni, minek kivívásánál Magyarország fiai is vértüket ontották. Hálából ezért az osztrák kormány tervbe vette a már szentesített

Elmélkedjünk.

Székelyudvarhely, 1892. márczius 25.

Az egész világ katolikus hívei ünnepet ültek pénteken, Mária-ünnepet.

Nagy mise volt, apáti mise, lélekemelő, fontos, áhitatra gerjesztő bensőleg, gyönyörködtető a zene és énekek által külsőleg.

Ájtatos és imádkozó s nem imádkozó hívek is valának — mint mondani szokás — a zsufolásig.

A gimnázium dalárdája ezuttal is remekelt.

A katolikus ifjúság hasonlít azon szerzeteshez, ki négy fal közé zárkózva az ész emberének rideg következetességével buvárolja a moly és porlepte könyveket, magára hagyatva, saját erején alkotott munkájával aztán koronként bámulatba ejti a tudományos világot s meglepetést szerez a szerzetes iránt megrögzött elfogultságnak.

A hasonlat teljesen illik a katolikus tanulásra s éppen azért fölösleges bővebb kommentárral kísérnünk.

Annyi tény, hogy szakszerűen képzett és lelkes vezér alatt a produktív képességét soha sem hazudtolta meg.

Igy volt a gyümölcsoltókor, így Máriának többi ünnepén, melyeken évenként a fájdalom már csak névleg létező Mária-társulattól örökölt szokásához híven, mindig bemutatta addig elért énekbeli és zenei haladását.

S jól is teszi, legalább ennyire folyon be az ünnepi szertartás fényének emelésébe, másképen ugyanis elég fehér hollóként álló tényező.

Ugyanis a Mária-ünnepi ingresszusok gyérülnek, a vecsernyei résztvevők kimaradtak, a bűjti prédikációk „átóráltattak” s mindez csak paedagogiai és a fin de siècle rohamos léptű civilizációjának szempontjából, lévén köznapi divat szerint mért dicsőséges hangoztatás mindenben, még a vallásban a kor kívánalmához való alkalmazkodás.

Nó de nem czélunk feltárni itt azon sérelmeket, melyeket vallásérkölcsei alapon épült autonómiánk testén üt az állam, inkább foglalkozunk a templomi sokaság okának annál égetőbb kérdésével.

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy egy nap tapasztalata is kíséget.

Dél előtt ünnepi nagymise, délután nagybűjti prédikáció; ott nagy sokaság, itt kedves kevesek; ott külsőleg tetszelgő gazdagság, itt hitszerű látogatói a templomnak, jámbor, istenfélő keresztény hívek; ott ritkaságok, itt téiben, nyárban, viharban egyaránt erős élő oszlopai a templomnak; ott vegyes hitiség, [itt tiszta katolikuság.

törvények visszavonásának s az alkotmány megsemmisítésének átkos munkáját. Hiába igyekezett az országgyűlés és a magyar kormány tisztességes úton-módon kibékülni vele. Az osztrák kormány folytatta megkezdett munkáját; — királyi biztost küldött Bécsből, törvényeinket hatályon kívül helyezte, az országgyűlést feloszlottnak hirdette ki. Ezáltal önvédelemre kényszerítette az országot, mely jogait ily könnyű áron feláldozni nem volt hajlandó.

Kossuthnak gyújtó szónoklatai lelkesedést öntöttek a nemzetbe, — az országgyűlés nem oszlott fel, a zászló kitűzetett s a Bécsből kiküldött Lambert kir. biztos a nép dühének áldozatul esett.

Az osztrák kormány erre nyílt erőszakhoz folyamodott: hadseregét Pest felé indította, — a horvátokat, szerbeket, rácokat, oláhokat, szászokat ellenünk felbujlogatta s katonai segélyllyel látta el őket, mit látva a magyar kormány, szintén erélyes intézkedéseket vett folyamatba. Felhívást bocsátott ki a haza minden részébe, felkészésre és szervezkedésre. A magyar népben a szabadság és honszeretet lángragyúlt, tömegesen sereglett a hon védelmére és győzött. Hogy azután a muszka segítségnek igénybevételével mikép győzetett le a magyar szabadságharc, az a történelemből tudva van.

Lássuk már némely részleteit az eseményeknek, melyek e közben a székelyföldön és nevezetesen vármegyénkben lezajlottak.

Az 1848. márczius 15-iki törvények kihirdetésének Pesten történt megünneplése után Maros-Vásárhelyt is nagy népgyűlés tartatott ápril 25 én, mely este fátylasmenettel, lelkes szónoklatokkal

Nem azt mondják e sorok, hogy más vallás ne látogassa e katolikus templomot, nem, mert az ez Isten háza, melyben minden keresztény zavar nélkül imádkozhatik.

Hanem azon fokról-fokra mind jobban és jobban tért hódító szokás ellen emeljük fel tiltakozó szavunk, hogy ne csak akkor látogassák az Ur csarnokát a katolikusok, midőn programok hirdetik a zenét, meg az éneket s máskor a legmagasztosabb szertartásain egyházunknak távollétük által tündökölnék.

A templom nem divatmintákat mutogató kufárhelyiség, nem a hallgatás és álmélkodás helye, nem színház: a templomban imádkozni szokás, nem pedig betéve hagyni az imakönyvet, a szép elefántcsont csodálása végett, a templom imádkozásra s nem programolvasásra való.

Nem azt kell vizsgálni, hogy a pap karingjén hogy van kötve a színes szalag, hanem beszédjét vizsgálni s összehasonlítani saját lelke tartalmával, hol bizonyára több kifogásolni valót, több „divatos“-t találand.

Bizony, bizony elfogul a sziv a hitközönyösségnek ily stereotip kiadásán.

Hová fajul a jövő századig ez!

Az egész világ levegője szaturálva van a szociális eszmék miazmával, az emberiség szegényedését hirdetik mindenfelé, pedig a mai hitvallás képe ép ellentanuszkodik.

Gazdagszik a törpülő emberiség, ezt bizonyítja a nagyfokú hitközöny, mert minél inkább vagyonosodik valaki, annál nagyobb mértékben tér el az ő Urától, Istenétől.

Szomorú, de igaz!

S mindez miért? Alkalmazkodni kell a kor kívánalmához a — vallásban is.

Ma már annyira vagyunk, hogy a templomozást is hirdetik az újságokban, hogy ekkor és ekkor „nagy” mise lesz; persze a mise nem lényeges, az nem vonz, jobb mágnes a „szóló”, meg többféle mise-betét.

Azt nem is említem, hogy az ilyen lapbeli hirdetések sorai közt nem ritkán a legbanálisabb tudatlanság rejlik.

S mindez miért? Alkalmazkodni kell a kor kívánalmához — a vallásban is.

Csoda-e hát, ha télen kong a templom az ürességtől, kivévén a zenés és énekes ünnepeket; csoda-e, ha templomban térdet nem hajt, mert meghül, de azért órákon át sétálni, a jegen órákon át ülni lehet mégis?

S mindez miért? Alkalmazkodni kell a kor kívánalmához — a vallásban is.

Elég szomorú állapot biz' ez s ha az ember elfogultság nélkül, őszinte ragaszkodással hite és

forradalmi versezetelek elszavalásával fejeztetett be. Ez időben ott Erdély fiatalságának színe-java a kir. táblánál gyakornokoskodott — s elhatározta, hogy szétoszolva, mindenki menjen haza megyéjébe, a népet felvilágosítani, lelkesíteni és a hon védelmére buzdítani.

Csikmegyéből ott voltak Kedves Tamás, Gecző János, Veress Ádám, kik egy, a marosvásárhelyi honleányok által készített, nemzeti zászlót hoztak magukkal Csikba. Nehéz feladatuk volt nekik ezen vállalatnál, mert, mikép tudva van, Csikban az I. székely gyalogezred parancsnoksága csaknem korlátlan hatalmat gyakorolt a katonai szoros fegyelemben szoktatott nép között. De a lelkesülés, melyet a haza megmentésének nagy eszméje ébreszt a hazafi kebelben, keveset gondolt a nehézségekkel.

Megérkezvén Csikban telát Gecző, Veress és társaik, a somlyói tanuló ifjúsággal egyesülve, mindjárt megkezdették a faluk szélein oszlopokon függő kétfejú sasokat lev-retni, mire a katonaság Kovács István főhadnagy vezénylete alatt, kászoni születésű lelkes hazafi Veress Ádámot elfogatta s Szeredában a katonai prófóz őrizete alá helyezte. A többi társai pedig elmenekültek.

A már felbujtott és osztrák katonai segélyllyel ellátott erdélyi oláhság ezalatt az országot kímélet nélkül pusztította, a vármegyékben a magyar nemességet legyilkolta, Nagyenyed várost, s Zaránd, Hunyad és Alsó-Fehérvármegyékben több helyiséget feldúlt s egész családokat kiölt. Ezen szorult helyzetben a végveszélyben forgó vármegyei magyarság a székely nemzetet hívta fel segítségére s így hivatott össze a székely nemzeti

vallása iránt vizsgálja a jelen hitbeli viszonyokat, nagyon is megdöbbenő eredményeket kell konstatálni; látja a korrupciót már a hit fáján is rá-gódni; látja a gőzerővel haladni akaró század társadalmának selejtességeit a vallás keblében is felbukkanni.

Miért? Alkalmazkodni kell a kor kívánalmához — a vallásban is. 5.

IRODALOM.

„Az Athenaeum kézi lexikona.” A 10. és 11. füzetek igen gazdag tartalommal és díszes kiállításban jelentek meg. A két füzethez 5 képmelléklet és a Habsburg-ház családfája van csatolva. A két füzet a Deyrus és Eperjes szavak közötti anyagot öleli fel. A pártolásra valóban érdemes vállalatot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Egy-egy füzet ára 30 kr. A mű kaplató és megrendelhető lapunk kiadójánál.

A „Magyar Génusz” remek kiállítású heti lap márczius 27-iki száma az árvamegyei inségek javára „Kenyér” cím alatt, a „Magyar Génusz” szerkesztőinek Hevesi József és Karczag Vilmos szerkesztésében jelent meg. A „Magyar Génusz” negyedéves fennállása alatt az olvasó közönség részéről oly rendkívüli pártolásban részesült, a milyennel egyetlen hazai más vállalat sem dicsekedhetik, s bizonynyal ennek köszönheti, hogy ma már a 13-ik számmal egy országos jelentőséggel bíró, teljes rokonszenvre méltó mozgalmat kezdeményezhetett, mint a „Kenyér” emléklap megjelenése, melyet közleményeikkel gazdagítottak politikai és társadalmi életünk legkitűnőbbjei, irodalmunk és művészetünk színe-java. — A „Kenyér” emléklap ára csak 1 frt, a mely összeg a „Magyar Génusz” szerkesztőségéhez küldendő (Budapest, kerepesi-út 14. sz.) A „Magyar Génusz” rendes előfizetői, azok is, a kik április 1-től az előfizetők sorába lépnek a „Kenyér” című díszes emléklapot, valamint a színes műmellékletet, nemkülönbén a Beniczky regényének elejét ingyen kapják. — A „Magyar Génusz” képes szép-irodalmi hetilap előfizetési ára egy negyedévre 2 frt 50 kr. A „Kenyér” ára bérmentve 1 frt. A „Magyar Génusz” szerkesztősége és kiadóhivatala (Budapest kerepesi-út 14. szám).

Az „Élet” című és a Katona Lajos és Vikár Béla szerkesztésében megjelenő irodalmi, művészeti, társadalmi és közgazdasági folyóirat 4-ik füzeté szintén gazdag tartalommal jelent meg. A szép kiállítású füzetben cikketek irtak: Pulszky Polixéna, Ambrozovics Dezső, Canth Minna, Kacziányi Ödön, Simon Sándor stb. A jeles folyóiratot ajánljuk olvasóink figyelmébe. Egyes szám ára 25 kr. Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, V. Árpád-utca 6. sz.

gyűlés az agyagfalvi rétre, 1848. október 16-ára. A székely megyék értelmesebb fiai egész hévvel buzdították a népet a gyűlésen való részvételre.

E tekintetben a küzdelem legnagyobb nehézsége Csikmegyének jutott, hol a katonai kormány a népet terrorizálta, s a gyűléstől visszatartani kívánta. Mindamellett ezen ellenállás legyőzött, mert az akkor még fennállott erdélyi főkormányzó, Mikó Imre gróf személyében a gyűlés vezetésére biztost küldvén, ez a dolognak törvényes jelleget adott, s a polgári egyéneknek a működésre szabad utat nyitott, mit ezek erélyesen fel is használtak. A mozgalom vezetői Mikó Mihály, Biális Ferencz, Puskás Ferencz lévén, ezekhez a megye többi értelmes fiai, nevezetesen: Gecző János, Veress Ádám, Kedves Tamás, Tankó Ferencz, Albert Mihály, Szabó Endre, Madár Antal, Madár Imre és több mások, kik feloszolva faluról falura jártak, népgyűléseket tartottak és lelkesítettek. Nagy lelkesedést ébresztettek jelesen Mikó Mihály és Biális Ferencz gyújtó szónoklatai annyira, hogy nemcsak a megye lakosságának minden mozgatható férfija, hanem maga a katonaság is tisztjeivel együtt kivonult és ott a magyar alkotmány védelmére ünnepélyes esküt tett.

Maga a gyűlés két napig tartott s ezalatt egymásra érkeztek a tudósítások, hogy a vármegyéken az oláhok a magyar nemességet gyilkolják, javaikat rabolják, pusztítják, és hogy Urbán osztrák alezredek katonasággal és felfegyverzett oláhsággal támadásra készül. Ezek nyomán elhatározatott, hogy az egész sereg induljon Maros-Vásárhelyre, mint főhadiszállásra, honnan aztán a székely rendes katonaság Szász-Régen ellen, mint — a mely oldalról Urbán Naszód felől fenyegetett, — a honvédek — mert egy zászlóalj honvédség is volt jelen és pedig a 12-ik, — úgy a székely huszárok is Radnót felé küldessenek.

(Folyt. köv.)

KULONFÉLÉK.

— Adakozás a madéfalvi emlék-alap javára.

Gyergyó-Remetéről Puskás Józsefné urasszony a 176. számú gyűjtőben aláírt összeg fejében 20 frtot küldött be kiadóhivatalunkhoz. Ezen összeget a következők adományozták: Dobribán Jánosné, Puskás Antalné 2—2 frt, Demeter Imréné 1 frt 50 kr. Melli Bogdán, Málnás Gergelyné, ifj. Zakariás Jánosné, Kabdebó Antal, Málnás Antalné, Zakariás Antalné, Balázs Jánosné, ifj. Puskás Sámuelné, id. Puskás Sámuelné, Takács Teréz 1—1 frtot. Ifj. Kabdebó Gergelyné, Dobribán Kristófné, Miklós Kristófné, özv. Várteréz Antalné, N. N. és ifj. Kabdebó Antalné 50—50 krt. Puskás Józsefné 1 frt 30 krt. — Csik-Kozmásról Baló Imre ur 4 frt 5 krt jutlatott hozzájuk. Ezen összeghez hozzájárultak: Herink Alajos 50 kr. Dalló Imre, Udvari Károly, Károly 30—30 kr. Potyó Antal 25 kr. Márton János, Udvari József, Péli Ferencz, Péterfi Lajos és Orbán Dénes 20—20 kr. Szántó Ábrahám, Szántó Mihály, Dobos János, Kelemen István, Kozma Antal, Kovács Ferencz, Eröss János, id. Boga István, Simon Ferencz, Potyó András, Pál Sándor, Kozma Mihály, Kozma István, ifj. Szántó József, id. Boga Ágoston, Márton József és Potyó István 10—10 kr. Fogadják a buzgó gyűjtők és adakozók a szent ügy nevében legszívesebben köszönetünket. A kiadóhivatalunkhoz eddig beküldött gyűjtések és adományok főösszege 577 frt 5 kr azaz ötszázhetvenhét frt és 5 kr.

— Tisztelgés. Vármegyénk szeretett főispánjánál Mikó Bálintnál f. hó 24-én a felsikiri kath. és a községi tanító egyletek tisztelegtek. Éltes Elek kir. tanfelügyelő vezetése alatt, hogy kifejezést adjanak szívből jövő jókívánságaiknak az ő méltóságát ért legmagasabb kitüntetés alkalmából. — A tanítók szerencsekívánatait Éltes Elek kir. tanfelügyelő tolmácsolta, hangot adván azon igaz ragaszkodásnak, meleg szeretetnek és legmélyebb tiszteletnek is, melylyel a megyei tanítás a főispán ur személye iránt viseltetik. A főispán ur a tisztelgőket igen szívesen fogadta, a jókívánságokra meleg hangú szavakban válaszolt s hangsúlyozva a tanítói hivatal fontosságát, intette, buzdította a tanítókat köteleik buzgó teljesítésére s különösen arra, hogy csepegtessék a gyermekek szívébe a hazaszeretetet, a törvény és az előjárók iránti tiszteletet. Ezután megköszönve a szíves megemlékezést, a küldöttséget elbocsátotta.

— Kit illet a regálómegváltási összeg? A mint köztudomású dolog, a városunkat illető regálómegváltási összeg miatt, a város és a közbirtokosság pert folytatott. A per a helybeli törvényesség előtt folyt s a megváltási összeg — mint értesültünk — elsőfokulag a közbirtokosságnak íteltetett oda.

— Dal- és zene-estély. A helybeli dal- és zene-egyesület folyó hó 24-én a „Csillag” vendéglő nagytermében saját pénztára javára tánczczal egybekötött dal- és zene-estélyt rendezett. Az estélyen az eddigiek látogatottságát tekintve aránylag kevés számú közönség jelent meg, pedig az izlésesen összeállított és a kiváló szababáltsággal exekvált műsor bármily nagy számú közönség igényeit is kielégíthette volna. A megjelent közönség élvezetes estét töltött el s ezért a dicséret az egyet derek vezetőjét és jóra törekvő működő tagjait illeti meg, kik együttes erővel mindent elkövetnek arra nézve, hogy az egyet renoméját folyton magasabb színvonalra emeljék. A most lefolyt estély is feltűnő haladásról tanuskodott s mindenkit meggyőzhetett arról, hogy a helybeli dal- és zeneegyesület méltán megérdemli a közönség pártfogását és támogatását. A műsort a zenekar nyitotta meg Mátray Edének 25. §. című indulójával. Ugy ez, mint a zenekar által előadott többi darabok, névszerint Ivanovici szép keringője „Phryne”, Pospischil „Szerelmi álom” című gavotte-ja, valamint a zárszámot képező „Népdalok” a zenekar szép előmeneteléről tanuskodnak. A zenevezető, precíz játék pedig, mely a felsorolt darabok exekválásánál mindenkit meglepett a működő tagok szakavatottságát mutatja. A dalkar Lányi Ernőnek „Reszket a bokor” cz. szép műdalát és Krentzer K. „Kápolná”-ját produkálta szép és vonzó előadásban nagy hatással és megfelelő sikerrel. Ugyanezt mondhatjuk a mű-

sor 4. száma alatt előadott „Olyan furcsa” című tréfás dairól is, mely a magánkar tagjait dicséri. A műsor lejárta után táncz következett, melyet a tánczkedvelő fiatalság a késő éjjeli órákig járt folyton fokozódó jókedvvel. Az estély az egyesület pénztárát szép összeggel gyarapította. Felülfizettek: Bartha Ignác kir. ügyész 80 krt. Dr. Bocskor Béla, dr. Molnár Károly, Nagy István, Friedman Jakab 50—50 krt. Román István 20 krt.

— Műkedvelői előadás. A helybeli műkedvelői társulat által a jövő hó 2-án szinrehozandó darab-ból a próbák szorgalmasan folynak. Az előadás iránt a közönség körében nagy az érdeklődés; erre mutat különösen az a körülmény, hogy a próbákon igen nagy közönség veszen részt. Helyekre előjegyzéseket Györgyjakab Márton társulati gazda fogad el, ki egyszersmind a jegyek árusításával is meg van bízva.

— Köszönet és felhívás. A csikszeredai műkedvelői-társulat azon hazafias buzgólkodása, hogy az E. M. K. E. javára f. évi ápr. 2-án szini előadást rendez, — kellemesen lepte meg a megyei választmány elnökségét, s midőn ezért a társulatnak a választmány nevében köszönetünket ezennel kifejezzük, egyszersmind felkérjük az E. M. K. E. tagjait és általában a színházlátogató t. közönséget, hogy lelkes műkedvelőknek nemes buzgóságukért az előadásban leendő tömeges megjelenés által megfelelő köszönetet szavazni szíveskedjék. Csik-Szereda, 1892. Mikó Bálint s. k. egyesületi elnök, Pál Gábor s. k. egyesületi titkár.

— Beköszöntő isteni tisztelet. Bitay Béla csikszeredai ref. körlelkész f. hó 26-án, Gyergyó-Szent-Miklóson tartotta gyergyói híveinek a beköszöntő isteni tiszteletet, mely alkalommal a szép számban megjelent híveket határos ima s az evangéliumi szeretetről fennkölt szellemben mondott egyházi beszéddel üdvözölte. Az isteni tisztelet után közgyűlés tartatott, melyen az egyházi tanács tagjai a f. évre megválasztattak.

— Vándor lánykamadarak, barázdabillegények Gyergyó-Szentmiklóson. A tavasz enyhe levegőjétől az öreg föld ereiben újra keringésbe jön a vér, megmozdul a fa, virág, s életre ébred a milliárd bogár. A komor tél után beáll a paradicsomi gyöngyélet. — Megmozdul a sok vándormadar is, hogy tanyát keressen, s hogy felfrissítse vidor dalaival a tél alatt elszibadt életet. Elsőknek érkeznek a lánykamadarak, a madárvilág e fürge, kokott teremtetései; melyek karcsu természetük, örökösen mozgó, ugráló elő s hátsó testrészek, mélytűzi s folyton kacsingató szemcsékéig által mind egyik egy-egy megtestesült kaczerőség. Nagy hő-ditásokat tesznek éppen ezért s ki tudná megszámlálni azt a sok barna, szőke, veres legyecskét, melyek áldozatul estek e kaczer teremtetéseknek. S a természetbuvárok állítják, hogy e veszedelmes teremtmény nagyon szaporodik s már eddig is többféle különös válfaja van. Tanyájuk már nem csupán a szabad természet, hanem a kávéházak, vendéglők, útszéli korcsmák stb. De a sokféle válfaj közös sajátsága, hogy mindannyi szereti a gondtalan, vig életet, hogy mindannyinak kedvencz zsákmánya a fiatal legyecseke, noha nem igen finyas természetű, mert más híján nem veti meg a középkori bögöly-bogarat sem, sőt állítják, hogy a vén dongó is elcsúszik; azért a mely hárt ellepik a vándormadarak, ott a fecskék, rigók, pintyökék, fülemilék szükségét látják. Ez okból több helyen már üldözik is már őket s nem egy dús tanyát el kelte hagyniok, a mely pedig bővében volna a tapasztalatlan legyecskéknek. — Ezen üldözésnek tulajdonítható, hogy e vándor lánykamadarak a vidékre szorulnak. Ezért keresik fel oly nagyszámban városunkat is, kettő-három minden tanyán, a kávéházakban, vendéglőkben, korcsmákban. Különösen ez a tavasz hozott hozzánk szokatlan számban. Hallgassuk meg csak miképen illusztrálja e vándormadarak sokaságát a nóta: Fáni, Juczi, Gizi, Panni, Klári, Náni, Háni, Betti . . . van még elég. Ha elhagy Mária, velem tart Máli; ha megcsal Viki, szeret majd Nelli, Háni, Fáni, Juczi, Panni . . . van még elég. — Ilyenformán nemcsak a fiatal legyecskék félhetnek, hanem a bögölyök, vén dongók, sőt a szarvasbogarak is, mert vándoraink nagyon falánkók. De még viselkedésük is botrányos. Vásárnapon egy-egy legyecskével vagy bögölyvel kocsikázásokat is rendeznek. Azért a hatóság figyelmébe ajánlja egy megjed . . .

— Közgyűlés. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1892. évi április hó 2-án (szombaton) d. n. 3 órakor saját helyiségében teljes ülést tart a következő tárgysorozattal: 1) Elő-nöki közlések. 2) A kereskedelemügyi miniszter leirata a hazai bőr ipar terén észlelt bajok orvoslása tárgyában. (807.) 3) Ugyanazon miniszter leirata a bormustráknak italméresi adóktól mentesítésre való széküldéséről követség eljárást szabályozó pénzügyminiszteri rendelet tárgyában. (828.) 4) Az aradi kereskedelmi és iparkamara átírata

hazai szeszivitelünk érdekeinek a Szerbiával folytatott vám szerződési tárgyalások során leendő tárgyalások megvédése céljából a kereskedelemügyi miniszterhez intézett fölterjesztésének hasonló fölterjesztéssel való támogatása iránt. (730.) [A kereskedelmi osztály véleményével.] 5) A marosvásárhelyi alsó foku ipartanoda f-ügyelő bizottságának megkeresése, bizonyos összegnek a folyó évben tartandó tanoncz-munkakiállításon résztvevő jelesebb tanonczok jutalmazására leendő megszavazása iránt. (852.) [A kereskedelmi és iparosztály véleményével.] 6) Titkári jelentés a kamara ügyforgalmáról.

— Értesítés. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a Nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur — a létesíteni szándékolt új ipari tanműhelyeknek kellő képzettséggel bíró tanerőkkel leendő ellátása céljából: elhatározta, miszerint oly ipari szakiskolai (tanműhelyi) tanítók, illetve tanárok számára, kik már működnek valamely agyag, fa, vagy fémipari szakiskolánál (ide értve a házi ipari tanműhelyeket is) vagy jövőben létesítendő ilyen intézeteknél alkalmazatni ohajtanak, s kik alkalmasok arra, hogy akár az ipari szakrajz, akár szakrtárgyak gyakorlati tanulmányozására külföldre kiküldessenek, néhány, háromszáz és esetleg hatszáz frtos ösztöndíjat, illetve utazási segélyt adományoz. S a mennyiben szükséges leendő, a nevezett miniszter ur a kiküldendő egyének részére a budapesti állami középiskolán rövid tartamu előkészítő tanfolyamot is rendezett. A pályázók kérvényeiket legkésőbb május hó 1-éig a fent említett kamarához tartoznak benyújtani.

— Nyilvános számadás és köszönet. A gy-szentmiklósi önkéntes tűzoltó-egylet ez évi február 27-én rendezett népies tűzoltó-bál alkalmával felülfizettek: Lázár Menyhért főparancsnok 5 frt. Kiss Antal, Benkes István, Ferenczi György, Vá-kár István, Giacomuzzi Baptiszt és Ferenczi Ist-ván 1—1 frt. Kopacz Lukács, dr. Fejér Dávid, Székely Károly és Csiby András 70—70 krt. Kuncz Kornél 60 krt. Orel Máté, Simon Lőrincz, Ferenczi Lajos, Kálmán István és Deák Ignác 40—40 krt. Sántha Albert, Kémenes Miklós, Csató Sándor, Deér Venczel és Korody István 20—20 krt. Kiss Sándor, Lukács Vilmos, Korody Mihály, Madaras Imre, Kelyes Tamás és Madaras Istvánné 10—10 krt. Összesen: 18 frt. Ezzel együtt a tiszta jövedelem tesz: 31 frt 92 krt. Ezenkívül Lázár Menyhért főparancsnok ur a legénység részére adott 5 frt. Fogadják mindnyájan hálás köszönetünket, A rendezőség nevében Hozó Antal osztályparancsnok.

— Az „Ellenzék” előfizetési felhívását mel-lékeltük mai lapunk több példányához, melyet ajánlunk szíves pártolásra.

— Megjegyzés. A múlt számunk mellékletén közölt képtalányt helyesen fejtette meg: Zecses János helybeli pénzügyőri szemlélsz és Kémenes András aknasugatagi pénzügyőri fővigyázó, a kockarejtvény pedig Zecses János helybeli p. ü. szemlélsz.

Ecrános Miklós gyergyószentmiklósi lakos, tenyésztőnél eladó egy 3 éves pej színű, 152 cmtr. magas, lipiczai származású, tenyésztésre alkalmasnak minősített m é n. Arát tulajdonosnál tudhatni meg.

KÖZGAZDASÁG.

Tavaszi teendők a méhésben.*)

Ha méheinket ősszel kellő gondjal beteleltettük, elegendő mézzel és a flasztások táplálására szükséges virágporos keretekkel elláttuk, egész télen át a röplyukak tisztántartásán kívül egyéb teendők nincsen, mint egerektől és egyéb állatok háborgatásaitól őket megvédelmeznünk.

Annál több és fontosabb teendője van azonban tavasszal a méhésznek, melyeket elmulasztania nem szabad.

Itt az ideje tehát, hogy méheinkhez beko-pogtassunk és a családok állapotáról magunknak meggyőződést szerezzünk, s ha valami hiányt látunk azt pótoljuk. Kedvező időnk lévén a gondos méhés már február utolján kiröpítette méheit tisztulás végett, mely a legelső tavaszi teendő. A méhek télen át sok mézet fogyasztanak, különösen ha hidegben telelnek, minek következtében — kivált ha még kaptáruk is nedves, penészes — a bélsár gyomrukban meggyűl, melyet lehetőleg a kaptárban ki nem ürítenek; de ha sokáig zárva maradnak, potrohuk megpuffad s így kénytelenek a kaptárban üríteni ki, mi által a lépeket összepiszkolják, a kaptár rossz szaggal megtelik, a méhek elgyengülnek s nagy részük el is hull. Ez az úgy nevezett vérlhas-betegség, melyet nálunk métevénynek neveznek s melynek okát mindenben heressük, de legtöbbször saját mulasztásunkban rejlik.

*) Tárgyalmas miatt késett.

Szerk.

Tisztulás végett a méhek alkalmas időben éghajlatunk alatt is február végén vagy márczius elején kiröpíthetők. Erőteljes családok alkalmas időben, ha rendes méhesben vagy szabadban tehetnek, önmaguktól is kiröpülnek, gyöngébb családok azonban nehezebben röpködnek ki s azért a méhésznek kell őket röpködtetésre készíteni. Szép verőfényes napon, ha a méhek szobában vagy kamrában teleltettek: nyári helyükre rakjuk s úgy délelőtt 11 óra tájban a kasokat egyenként megkopogtatjuk, mire a méhek a röplyuk felé tódulnak s alkalmas időt érezvén, kiröpülnek. Ha a kopogtatásra ki nem jönnek, akkor a közönséges köpűt a nyílásával a nap felé tartjuk, hogy a nap süssön bele, a műkaptárba pedig néhányszor meleg levegőt fúvunk, mire biztosan kiröpülnek. Gyakran megtörténik, hogy olyan időben kell kiröpíteni, mikor a méhes előtt még a van. Ilyenkor a havat elhánjuk s a méhes elébe szalmát hintünk, hogy a lehulló méhek fagyos földre ne eszenek. A kiröpülésnél minden kaptárt figyelemmel kísérvük s már a röpködtetésről megismerhetjük a család állapotát némileg. Az előttünk gyanus családokat megjegyezzük s következő napokon szép verőfényes napon át vizsgáljuk. Ha a kiröpülés megtörténte után a méhek a kaptárba ismét visszahúzódtak: akkor — ha künn nem telelték — telet-helyükre visszük és ott hagyjuk mindaddig, míg annyira tavaszodik, hogy nyári helyeikre rakhatjuk. Ha pedig künn maradnak, akkor a röplyukakat annyira szűkítsük, hogy azon csak egy méhecske férjen át, mert tavaszi időben, ha a röplyukak nagyra hagyatnak, leghamarabb kitör a rablás.

Második fontos teendő a méhtörzsek átvizsgálása. Gyanus törzsek már a tisztulás végett

köpkülés alkalmával megvizsgálándók, a többi pedig állandó helyeikre való kirakások alkalmával, vagyis tavasz nyitásával, midőn már járn kezdenek.

Közönséges kasokat alsó nyílásukkal a nap felé tartjuk, a méheket füsttel lecsendesítjük, a lépeket széthajtogatva, belenézzük. Ha a lépekben fiasításokat látunk, mézkészletüket pedig sulyknálfogva elegendőnek ítéljük: ekkor semmi teendőnk nincs más, mint állandó helyükre tenni, letapasztani és a röplyukat megszükiteni. Ezt megelőzőleg, ha a lépek penészek lennének, az aljáról az igen penészes részt levagdálni, ellenesetben semmit se, mert a nálunk herélésnek nevezett lépkivagdallással a család kárára dolgozunk, különösen akkor, ha tudjuk, hogy a méhek egy kiló lép készítéséhez 10—12 kiló mézet fogyasztanak el.

Műkaptárak sokkal könnyebben és pontosabban vizsgálhatók át. A kereteket mindaddig szedjük ki, míg a család állapotáról magunknak meggyőződést szereztünk. Ha elegendő méz és fiasítás van s még az anyát is láttuk, akkor a kas alját kitisztogatjuk, ha esetleg herélépeket tettünk volna be mézzel, azokat kiszedjük és helyüket dolgozó lépekkel betoljuk és a kereteket pontosan berakjuk. Ha ellenben fiasítás nincs, az anyát a lehullott méhek közt megkapjuk vagy annak nem létéről meggyőződünk, akkor, ha a tartalék anyával rendelkezünk, a családot meganyásítjuk, ellenesetben pedig egyik gyenge törzsszel egyesítjük. Ha méz-hiány van úgy a közönséges köpköknél, mint műkaptárknál, azon, azonnal segíteni kell, vagyis mézet kell nekik adni. Műkaptárknál, ha keretes mézzel rendelkezünk, akkor mézes kereteket aggatunk be a kaptárba, közönséges kasoknál pedig a kasok aljára rakunk ilyen lépes-mézet. Ha lépes mézünk nincs, akkor folyó mézzel

etetünk olyan formán, hogy a mézet tűzön lassu melegítés közben egy harmadrész vízzel hígítjuk befőttes üvegekbe töltjük, vászonnal bekötjük, műkaptárnál az mézürbe járó lyukra, közönséges kapunál pedig a köpű tetejére furt lyukra, szájával lefordítva rátesszük, honnan a méhek sejtjéikbe hordják. Ha pedig folyó mézzel nem rendelkezünk, akkor veszünk egy kiló cukrot, azt egy liter vízben lassu melegítés közben feloldjuk és ezen oldatot tesszük üvegekbe a fenti módon.

Ha az átvizsgálásoknál gyenge családokra alálunk, azokat okvetlen egyesíteni kell, mert az ilyen gyenge család egész nyáron át csak tengődik és csak a számot gyarapítja.

P á l y á z a t.

A esiktusnádi gyógyfürdőn a folyó évi nyári időszakokra a

FÜRDŐBIZTOSI ÁLLOMÁSRA,

melylyel 300 forint fizetés jár- és szolgabírói teendők is össze vannak kötve, ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, a törvény értelmében a szolgabíroságra képzettséggel is bírnak, hogy pályázatukat okmányokkal felszerelve folyó év április 2-ig a Csik-Tusnádi gyógyfürdő birtokossági szövetkezet Igazgatóságához ezimezve adják be. Később érkező pályázatok tekintetbe vétetni nem fognak.

Csik-Szeredán, 1892. márczius 18-án.

(2—2)

Az igazgatóság.

Kiadásban megjelent és kapható a

MINISZTRÁCIÓ

magyar betűkkel, — és a szent-mise alatti szolgálat módja. — Ugyiszintén ajánlom a közelgő vizsga-idényre saját kiadásu magyar

Vizsgalapjaimat

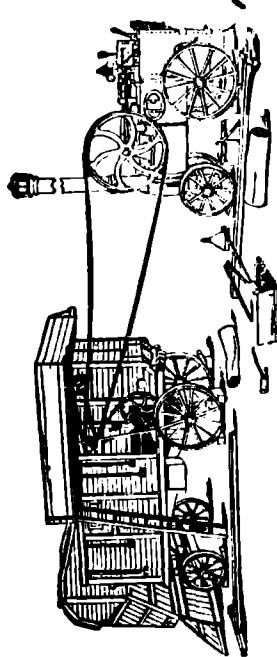
a tanító urak becses figyelmébe.

Teljes bizszzal: Györgyjakab Márton
könyv- és papírkereskedő.

Ős magyar gazdasági gépgyár

részvény-társulat

Budapesten. Gyártelep külső vácz-út 7. szám.

Ajánl hazai gyártmányu

(8-10)

gőzcséplő készleteket

valamint mindenmit

gazdasági gépeket

és

talajmivelő eszközöket

különösen ugy könnyű, mint kötött talajhoz alkalmas

legújabb rendszert

Sorvetőgépeket.

Arjegyzékek kívánatra készséggel küldetnek.

Megjelenik 40,000 példányban.

PESTI HIRLAP

független, szabadellő, demokratikus napi közlöny

naponként 16—20, ünnep- és vasárnapokon 24—28—32 oldal terjedelemmel.

Rendes zenemelléklettel.

A husvéti számhoz rendkívüli kedvezményül az előfizetők számára

egész eredeti regény

lesz mel-
lékelve.

JÓKAI MÓR tollából a nyár folyamán

TRENK

ezimmel érdekfeszítő regényt közöl a Pesti Hirlap.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr. egy hóra 1 frt 20 kr.

A fürdő- és utazási idény alatt a lap egyszerű bejelentésre bárhová és bármely rövid időre utána küldetnek az előfizetőknek.

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Budapest, V. ker. nádor-utca 7. szám.

Ny. Györgyjakab Márton gyorssajtóján Csik-Szereda. 1892.